

РЕГІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Випуск 9. 2015

**ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛ ІСТОРИЧНОЇ РЕГІОНАЛІСТИКИ**

*До 100-річчя від дня народження
академіка НАН України
П.Т. Тронька*

РЕГІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Збірник наукових статей/Головний редактор В. Смолій; відповідальний редактор Я. Верменич. — Вип. 9. — К.: Інститут історії України НАН України, 2015. — 316 с.

Збірник присвячений осмисленню нових реалій сучасного світу, пов'язаних з явищами “неотурбулентності” й загостренням міждержавних відносин, з одного боку, і концептуалізацією інноваційних підходів до визначення місця і ролі кордонів і погранич, з другого. Нові пояснювальні моделі вибудовуються з врахуванням надзвичайно складної ситуації, в якій опинилася сучасна Україна. Відсутність оновленої “кордонної стратегії” та наукового кордонознавства стали на заваді ефективній протидії анексіоністським устремлінням Російської Федерації.

Рецензенти:

доктор історичних наук, професор *О.С. Рубльов*

доктор історичних наук, професор *М.С. Дорошко*

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України (протокол № 6 від 25 червня 2015 р.).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації. Серія КВ № 14290, видане 09.07.2008 р.

Видання внесено Вищою Атестаційною Комісією України до переліку фахових видань України з історичних наук.

Опубліковані статті відбивають точку зору авторів, яка не завжди збігається з думкою редакційної колегії. Відповідальність за точність цитувань несе Автор.

Адреса редакції: 01001, м. Київ, вул. М. Грушевського, 4, к. 516, тел. 279-18-18.

Електронна версія: <http://www.history.org.ua>.

E-mail: yarover@ukr.net

РЕГІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Збірник наукових статей

Випуск 9

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ,
доктор історичних наук,
академік НАН України —
головний редактор

ЯРОСЛАВА ВЕРМЕНИЧ,
доктор історичних наук —
відповідальний редактор

Геннадій Боряк — доктор історичних наук, чл.-кор. НАН України (Київ)

Ірина Колесник — доктор історичних наук, професор (Київ)

Станіслав Кульчицький — доктор історичних наук, професор (Київ)

Микола Литвин — доктор історичних наук, професор (Львів)

Сергій Маловічко — доктор історичних наук, професор (Москва)

Олександр Реєнт — доктор історичних наук, чл.-кор. НАН України (Київ)

Ростислав Сосса — доктор географічних наук (Київ)

Олександр Удод — доктор історичних наук, професор (Київ)

Валентина Шандра — доктор історичних наук, професор (Київ)

**Київ
2015**

ЗМІСТ

- 7** **Смолій Валерій (Київ)**
Передмова

Розділ 1

Мережеві моделі в історичній регіоналістиці: пошук нової наукової мови

- 15** **Верменич Ярослава (Київ)**
Концептуалізація теорії й історії погранич у сучасних наукових дискурсах
- 43** **Литвин Володимир (Київ)**
Територіальна організація українського соціуму і проблема кордонів
- 53** **Нагорна Лариса (Київ)**
Поняття й метафори у територіальному аналізі: проблеми адекватності тлумачень
- 69** **Павлов Олександр (Одеса)**
Предметне поле сільської історії як складової руралістики

Розділ 2

Територіальність і порубіжність: модифікації амбівалентності погранич

- 89** **Водотика Сергій (Херсон)**
Регіональна історія у геополітичному вимірі:
на прикладі Південної України
- 99** **Подкур Роман (Київ)**
Прикордоння радянської України у війсьній доктрині СРСР
1920–1930-х рр.

Горбуров Кирил (Київ) 119

З історії українсько-польського прикордоння міжвоєнної доби ХХ ст.: Мархлевський польський національний район УСРР 1925–1935 рр.

Грищенко Юлія (Київ) 141

Інституалізація національної політики більшовиків та формування її болгарського напрямку в УСРР

Розділ 3

Історична географія

Щодра Ольга (Львів) 159

Історична географія: формування предметного простору і структури дисципліни

Вербиленко Галина (Київ) 175

Передумови становлення історико-географічних досліджень в Україні

Архипова Світлана (Київ) 183

Динаміка розширення меж м. Києва в ХХ ст.: історико-географічний аспект

Розділ 4

Історія регіонів України. Донбас

Донік Олександр (Київ) 201

Індустріальне освоєння Донбасу у ХІХ – на початку ХХ ст.

Кульчицький Станіслав (Київ) 215

Структура донецької промисловості у 1926 – 1938 рр.

Якубова Лариса (Київ) 229

Етнонаціональна специфіка Донбасу

Розділ 5

Історична урбаністика

247 Прищепя Олена (Рівне)

Джерела особового походження про міське культурне довілля Правобережної України кінця XVIII – початку XX ст.

263 Водотика Тетяна (Київ)

Міські соціальні фронтири у Наддніпрянській Україні в другій половині XIX – на початку XX ст.

277 Черняхівська Олена (Київ)

До передісторії вітчизняної історичної урбаністики: містознавство у багатотомній «Історії міст і сіл Української РСР»

301 Відомості про авторів

303 Анотації

